

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Onze stammoeder

(Gal. 4:21-31)

Over stambomen gesproken

Het uitzoeken van je stamboom is voor veel mensen een boeiende bezigheid. De wereld van het verleden gaat voor je open en je ontdekt hoe je zelf daar in geworteld bent. Vage familie verhalen krijgen een aanknopingspunt en worden vaak helderder. Namen, karakters, familietrekken worden steeds meer herkenbaar: een stukje geschiedenis wordt blootgelegd. Het is bijna een vorm van archeologie: weliswaar blijven er detailvragen genoeg over, maar de contouren zijn duidelijk.

Voor een Jood was (en is) het hebben van een naam en de kennis van je afkomst een zaak van levensbelang. Als de Messias verschijnt moet er toch iemand zijn, die je naam kan aandragen? Het ergste is dan ook de dreiging dat je náám wordt uitgeroeid. Trouwens: door het leviraats-huwelijk wilde God zelf voorkomen, dat een geslacht op dood spoor kwam te staan.

Paulus heeft er overigens de uitwassen van gezien: „fabels en eindeloze geslachtsregisters” (1 Tim. 1:4), samengaande met „dwaze vragen, twist en strijd over de wet” (Tit. 3:9). Dat weerhoudt hem echter niet, aan de Galaten een vér gaande stamboom voor te leggen: jullie die onder de wet willen staan – wie is jullie stam-moeder?

De linie der slavenkinderen

Paulus levert er het antwoord bij: zó zijn jullie van slavenafkomst. Onmondigen... En dan nog een stap verder: waar vind je die vernederende, kleinerende, slaafse situatie? Wat hij nu neerschrijft moet onthutsend zijn geweest: in Jeruzalem..., de trots der Joden...

Jazeker, aldus Paulus: Hagar, ha-hâr, de berg Sinaï in Arabië(!) staat op één lijn met het huidige Jeruzalem. Dáár, in dat Jeruzalem, zijn de Joden nog steeds onafgebroken en onstuitbaar doende met hun „slaafse”, onmondige eredienst. Ze houden zich

DOOR
E. R. POSTMA
EINDHOVEN

angstvallig aan alle door „de wet” aangebrachte beperkingen. Als ware dat kleinerende het enige, het laatste dat God zich voorgenomen had. Als ware de onmondigheid „het einde”... (Onmondig, onvrij – dat zijn de kinderen van die stammoeder: eigen kinderen van... Hagar! Ze hebben immers, toen hun de vrijheid in Christus werd aangeboden (om niet!), zich verklaard voor de slavernij... Maar de consequenties zijn dan ook duidelijk. Want wat zegt het Schriftwoord? Zend de slavin weg met haar zoon, want de zoon der slavin zal in geen geval erven met de zoon der vrije! Wie zich verklaart voor de onvrijheid, loopt de erfenis mis. Ook hier gaat op: alles of niets...

Gods generatie

Het tegenwoordige Jeruzalem is met zijn „kinderen” in slavernij. Maar:... er is een ánder Jeruzalem; het is 'boven', hemels i.t.t. het aardse (geografisch te bepalen) Jeruzalem. En dat hemelse Jeruzalem is (niet slaafs maar) vrij. Dát is onze moeder, aldus Paulus. Anders en toch hetzelfde

gezegd: wij zijn „kinderen” van de vrije (Sara) en niet van een slavin (Hagar).

Opnieuw beroept Paulus zich op een Schriftwoord: Jes. 54:1. Geschreven staat immers: verheug u, gij onvruchtbare, die niet baart, breek uit en roep, gij die geen weeën kent; want talrijker zijn de kinderen der eenzame dan van haar, die een man heeft.

Luidkeels is er gejuicht – de lach breekt door – in Sara's tent. De onvruchtbare werd moeder van het kind der belofte, Izaäk. Door zijn geboorte kreeg de belofte aan Abraham een begin van vervulling: Ik zal u tot een groot volk maken.

Onmogelijk, onbegonnen werk? Dat dacht Israël in ballingschap ook. Eenzaam, leeg, woest als een woestijn, onvruchtbaar, op dood spoor – zo voelde Israël zich. En als een woestijn was hun verwoeste land. Maar ook aan dit Israël, deze verlatene worden kinderen in menigte beloofd. God komt zijn belofte aan Abraham na: maak de plaats voor uw tent wijd... want naar rechts en naar links zult gij u uitbreiden en uw nageslacht zal de volken in bezit nemen en de verwoeste steden bevolken (Jes. 54:2,3).

Uit Christus geboren

De lach, die God wekt, draagt ver – tot in Babel toe. Het is een wonder, ja, Gods eigen werk. Hij creëert wat Hij beloofd heeft. Hij voert uit wat Hij zich voorgenomen heeft. Geen eigen verworvenheden, geen eigen verdienstelijkheid, geen eigen natuurlijk vermogen is de schepende kracht (vgl. Jes. 54:5 – want uw man is uw Maker!).

Wanneer de Galaten Gods handelen met Abraham en Israël nagaan, kunnen ze weten hoe hun afstamming en wie hun (stam)moeder is. Dat zij zich zonen van Abraham en Sara, ja zonen van God (Gal. 4:6) mogen noemen, is aan het voornemen van Abrahams God te danken en niet aan hun eigen verdiensten.

Dat zij daar op aangevochten worden, hoeft ook geen verba-

Inhoud

- 261 Ds E. R. Postma, Onze stammoeder
- 262 Drs H. de Jong, Joodse uitleg van het Nieuwe Testament
- 262 Ds A. H. Algra, Pastorale Notities
- 263 Ir A. W. Biersteker, Bevrijding en politiserieke strijd
- 265 D. W. L. Milo, Verwacht een wonder
- 266 Mr dr J. Meulink, De ontwerp-resolutie homofilie

zing te wekken. Want, zegt Paulus, zoals destijds hij die naar het vlees (krachtens natuurlijk vermogen) verwekt was, hem, die naar de Geest (die wat dood is levend maakt) vervolgde, zo ook nu. Daarvoor behoeven ze de geschiedenis van Ismaël en Israël maar na te gaan, te beginnen bij het door een spotlach verstoorde feest in Abrahams tent (Gen. 21). Gods voornemen, dat naar de maatstaf van (ver)kiezen en niet op grond van „werken” wordt uitgevoerd (Rom. 9:11), vraagt om eerbiediging van Zijn souvereiniteit. Wie dat accepteert, zal 't bijna niet geloven: daar staan ze – Jood en niet-Jood, slaaf en vrije, man en vrouw – bij het kruis van Christus om te horen dat zij allen door de verdienste van Christus Gods 'zonen' mogen heten.

Het kruis haalt een streep door alle voorrangssituaties, door alle vroegere (belemmerende) voorwaarden om tot God te kunnen gaan, door alle (beperkende) voorschriften. De bedeling van de vrijheid is aangebroken: delen in het heil ongeacht wie of wat je bent. Vrijheid: wij zijn geen kinderen van een slavin, maar van de vrije! Werden bijv. vroeger alleen de (Joodse) jongetjes besneden, nu worden ook de meisjes gedoopt – teken en zegel van het verbond met God!

Joodse uitleg van het Nieuwe Testament

(Pinchas Lapide over de Bergrede)

Pinchas Lapide is een joods geleerde die zonder de joodse religie de rug te hebben toegekeerd, met grote waardering schrijft over onze Here Jezus Christus en over de Schriften van het Nieuwe Testament die van Hem getuigen. Dat is een opmerkelijk verschijnsel in onze dagen want deze Lapide is de enige niet. Meerdere geleerden van joodse zijde verdiepen zich in de gestalte van Jezus en het zijn vooral de jongere christenen die hun boeken lezen met graagte en vreugde. Zij begroeten dit verschijnsel als een teken van een veranderd klimaat tussen kerk en synagoge.

Hoe is dat zo gekomen dat er van joodse zijde sympathie voor Jezus wordt getoond? Dat was in het verleden toch heel anders! Een gelovige jood spuwde toen op de grond als de naam van de rabbi van Nazareth klonk. Wel, ik ben van mening dat dit verschijnsel meer teruggaat op een verandering bij de christenen dan bij de joden. Onder christenen namelijk komt het sinds de vorige eeuw steeds meer voor dat er getwijfeld wordt over wie Jezus feitelijk was. Is Hij inderdaad de Zoon van God of was hij slechts Jezus van Nazareth? Is Hij degene die uit naam van God de zoendood voor ons stierf en die daarna uit eigen kracht van de doden verrees, of was hij een uitzonderlijk begaafde rabbi die in een politiek proces van de Romeinen jammerlijk aan z'n eind gekomen is? Naarmate christenen Jezus op de laatste manier, dat wil zeggen menselijk, gaan zien, in die mate komt Hij voor niet-christenen en dus ook voor joden als het ware 'beschikbaar'.

Volgens de evangeliën is Jezus door het Sanhedrin als een godslasteraar ter dood veroordeeld. Hij zei van zichzelf dat Hij Gods Zoon was en dat kon niet geduld worden. Wij moeten ons niet vergissen: het godsdienstige jodendom staat nog altijd achter dit vonnis. Wanneer dan ook de christelijke gemeente Jezus trouw belijdt als de Zoon van God, voor onze zonden gestorven en in eenheid met de Vader opgestaan van de doden, dan zul je geen godsdienstige jood over Je-

Causerie voor het Ned. Geref. Jongerencontact in Amsterdam over Lapide's laatste boek: 'De Bergrede', utopie of program?, Ten Have, Baarn, 1984.

DOOR
H. DE JONG
AMSTERDAM

zus horen spreken. Hij is dan voor hen abominabel.

Stapt evenwel de christelijke gemeente van haar grond-belijden aangaande haar Heiland af, zegt

zij dat Jezus mens, joods mens is geweest, dan kun je het de synagoge niet kwalijk nemen als die haar joodse eer komt opeisen en zegt: deze Jezus die jullie nú bedoelen, wel, die is van ons, die is uit ons midden voortgekomen, die is ons geschenk aan de wereld.

Over deze menselijke, alleen maar menselijke Jezus gaat het nu in de boeken van Pinchas Lapide die hij over de evangeliën geschreven heeft. Over de grote leraar Jezus van Nazareth. Dat hij met grote waardering over hem schrijft kunnen we helaas niet zien als een teken van beginnend geloof in onze Heiland. Het is eerder een teken dat de grote meerderheid van de christenen is opgehouden Jezus als de Christus, de Heiland, de Middelaar te belijden. Dat wil zeggen als Degene die gezegd heeft: „Niemand komt tot de Vader dan door Mij... Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien” (Johannes 14 : 6, 9).

Maar zou Pinchas Lapide dan

niet op weg kunnen zijn naar het christelijke geloof? Het kan haast niet anders of hij slaat ons in de ban van zijn vriendelijke en waarderende woorden over Jezus. Dat brengt sommige christenen ertoe te zeggen dat hij en nog andere joden meer al half en half christen zijn. Jezus naar zijn menselijke natuur belijden zij al, nu nog Jezus naar zijn goddelijke natuur.

Maar zo werkt dat niet. De menselijke natuur van Jezus is niet een opstapje naar zijn goddelijke natuur. Het geheim van Jezus is niet dat Hij behalve mens ook nog God is (welk geheim ons dan allengs en taktisch onthuld moet worden), maar Jezus, dat is: God geopenbaard in het vlees. In de eerste ontmoeting met Jezus stuiten we al op dat heel bijzondere, dat bovenmenselijke van Hem. Reeds in de Bergrede bijvoorbeeld zegt Hij dat wij 'om Zijnentwil' vervolgd kunnen worden, waaruit een zeer sterke pretentie spreekt, en heeft Hij het over het horen en doen van

Koster

Het was de recensent van „1984-Informatieboekje voor de Ned. Geref. Kerken” opgevallen dat er in die kerken slechts één vrouwelijke koster functioneert. Hij zal Maassluis bedoeld hebben: wij hadden een vrouw in dat ambt. Het werd haar toch teveel en in het plaatselijke kerkbladje deelt ze mee, dat tot haar vreugde Francien en Wessel haar taak hebben willen overnemen. Ze schrijft in haar afscheidsstukje verder een zin, die voor mij een motief werd voor een pastorale notitie: „De zaterdage nachtrust was voor mij een onrustig nachtwaken omdat ik bang was dat er 's zondagsochtends iets mis zou gaan”. Ondertekend: Ria Cordia. Dat is het, waar de koster mee zit. Er kan van alles misgaan. De c.v. kan uitgevallen zijn, er kan een kat in de kerk zitten of een duif op een trekstang; het kan zijn dat de organist het orgel niet aan de praat kan krijgen; zelfs kan het gebeuren dat de organist niet komt opdagen en dit laatste kan ook het geval met de dominee zijn. In het gunstigste geval komt deze man te laat met z'n briefje voor het tekstbord. De koster moet op alles voorbereid zijn; hij/zij moet een technische knobbel hebben,

Pastorale Notities

DOOR
A. H. ALGRA
MAASSLUIS

want je kunt niet voor elk mankement een timmerman of een loodgieter laten komen; de koster moet „goede contactuele eigenschappen” hebben en horeca-vaardigheden; hij is op alle uren van de dag en de nacht inzetbaar als er weer eens onverwachts een vergadering bijeengeroepen is; hij is altijd ver-uit als eerste bij de kerk en de laatste die naar huis gaat; hij moet sneeuwruimen en de gladheid bestrijden, dweilen en boenen, ramen lappen en met een beitel de kwakken kauwgum afsteken van de onderkant van de zittingen. We leven in een tijd waarin de mensen, zeker op zondag, graag vrij zijn om uit te gaan of uit te slapen en dan is het kostersambt een heel „verband”. Je zit er aan vast, de gehele week, met name de zondag. Vroeger had je ook nog de kachels. Ik weet er van mee te praten. Onze koster had het in

z'n rug en had z'n nachtrust nodig. De pastorie zat aan de kerk vastgebouwd en op mij dus de taak om in de nacht van zaterdag op zondag één of twee keer op te staan; in het open veld, waar het kolenhok stond, twee reusachtige kolenkitten volklauwen met cokes en die op de kachel gooien. Die kachel had een te kleine capaciteit, zodat ik ondanks mijn inspanning, de moppers kreeg dat het in de kerk niet te harden was; de mannen klaagden dat ze nog ijspegels in de snor kregen, tijdens de preek. Hoe is de koster ondergewaardeerd! Er is één boekje over hem, het is van W. G. v. d. Hulst, „Van de boze koster” en boos moet hij zijn, want hij moet vele heren dienen. Zelf zingt hij zachtjes dat hij liever een dorpelwachter is in Zijn Bondsgods woning, dan gewend aan d'ijle vreugd in 's bozen tent”, maar hij cijfert zichzelf wel geheel en al weg. Ria schreef dat ze bang was dat er iets mis zou gaan en inderdaad, als de koster z'n ambt verzaakt, gaat alles mis. Laten we dit schaap met vijf poten hoog waarderen. Die koster, ze doen het dan toch maar. Ze zijn bereid, ze zetten zich in. Ik denk: omdat ze de gemeente liefhebben, en de heilige eredienst.

'deze mijn woorden', waarmee Hij aan zijn spreken hetzelfde gezag verleent als aan het woord van God zelf. Je kunt nooit en nergens om het God-zijn van Jezus heen.

Maar laten we eens wat precieser vragen naar de opvattingen van Pinchas Lapide.

Hoe ziet hij bijvoorbeeld de mens? Nu, dat is meteen een punt waarop hij radikaal verschilt met het christelijke, kerkelijke belijden. De mens is voor Lapide in wezen niet verdorven. Hij is niet in zonde ontvangen en geboren. Uit verschillende uitspraken in zijn boekje over de bergrede valt dat op te maken. Ik geef er een paar.

Bij de woorden van Jezus in verband met de echtscheiding 'maar van den beginne is het also niet geweest', schrijft Lapide: „In deze uitspraak van Jezus klinkt niet alleen de weemoed door over al het kwaad van na de zondvloed, maar ook het onblusbare verlangen naar dat hemelse rijk dat de toestand van de oertijd weer zal herstellen: onvervalste liefde, zondeloosheid, Gods tegenwoordigheid en een einde aan alle euvel op aarde. Wat er eenmaal was zal er weer zijn: de onschuld van het paradijs wordt verheven tot de droom van het 'laatste der dagen' waarin de laatste Adam de schuld van de eerste door volmaakt berouw en volmaakte bekering zal delgen" (pag. 69).

Paulus spreekt in I Korinthiërs 15 : 45 ook over de laatste Adam en hij bedoelt dan de Christus. Die zal het voor ons goedmaken en de oorspronkelijke gerechtigheid van het paradijs terugbrengen. Pinchas Lapide vertrouwt dat echter de mens toe. Die zal door volmaakt berouw en volmaakte bekering de schuld van de eerste Adam delgen. Dit is maar niet een bij laag water gevonden spijker, nee, wie een beetje gewend is aan de joods-godsdienstige literatuur, herkent dit als het gangbare geluid. De mens is zijn eigen verlosser, zij het ook dat hij voor die verlossing de hulp van Boven krijgt. God reikt de mens de wet aan. Door gehoorzaamheid daaraan klautert hij naar Boven. Precies zoals de ketter Pelagius het zei.

Op pag. 75 heeft Lapide het over „Jezus' program om de door God gewilde humanisering van de aarde te bereiken", — een geluid waarbij men ook zonder enige kennis van het jodendom kan vragen: waar heb ik dat meer gehoord? En op dezelfde blad-

zijde heet het over de mens dat hij „het in zich heeft, om voort te schrijden naar een vruchtbaar met-elkaar, dat kan culminerend in een liefdevol voor-elkaar". Ook dit is overbekend uit de moderne christelijke theologie.

In verband met het bijbelse gebod 'de naaste lief te hebben als zichzelf' lezen we op pag. 83: „Wie zijn naaste iets blijft verwijten, wie hem verafschuwt of minacht, die schaadt met al deze dingen de goddelijke vonk die in zijn hart brandt en hem de adel van het mens-zijn verleent".

Nog een uitspraak in verband met de naastenliefde: Jezus zegt '...opdat gij kinderen wordt van uw Vader die in de hemelen is' en Lapide geeft als commentaar: „'Wordt', zo staat er hier, wat door en door hebreuws is; want anders dan bij de Grieken is het in het joodse geloof geen automatisch met de geboorte gegeven voorrecht om een zoon van God te zijn, maar iets wat door

Gode welgevallige daden verdiend en bewerkstelligd moet worden" (pag. 115). Terecht wordt hier tegen dat griekse (wat dat dan ook maar moge zijn!) nee gezegd, maar dit joodse moeten we evenzeer afwijzen. Een mens wordt niet door goede werken een zoon of kind van God. Wel kan hij door Gode welgevallige daden zijn kinschap van God dat hij om Christus' wil uit genade van God verkregen heeft, voor zichzelf versterken of vastmaken.

In het jodendom, ook in dat van Lapide, is de mens zoals hij geschapen is toegerust met een goede trek en een kwade trek. Gods gebod is er nu op gericht die goede trek aan te wakkeren en te stimuleren. De mens moet nu het kwade in hem door het goede in hem overwinnen en in principe kan hij dat ook. Een Middelaar die voor zijn zonde en schuld sterft heeft hij niet nodig.

Redactie

Ir. A. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kernnieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

Dit is het joodse gevoelen over de mens. Maar het frappante is dat precies dezelfde opvattingen onder de christenen gangbaar zijn geworden. Vandaar vooral het welkom voor de joodse theologie in zoveel christelijke kringen.

(wordt vervolgd)

Bevrijding en politieke strijd

Hoe een internationale onderwijskonferentie NIET tot ontplooiing kwam

Inleiding: wat, wanneer, wie, waar, hoe?

In augustus jongstleden vond een internationale konferentie over Christelijk Hoger Onderwijs plaats, op kasteel Nijenrode te Breukelen. Waarschijnlijk heeft u de berichten daarover wel gehoord (radio) of gelezen (dagbladen). Want er is nogal wat te doen geweest over de deelname van blanke Zuid-Afrikaners vanwege — u raadt het al — hun positie in de bestrijding van apartheid. Op suggestie van de redactie geef ik wat impressies naar aanleiding van deze konferentie.

Om te beginnen wil ik nadrukkelijk opmerken dat het — ondanks felle diskussies over apartheid — toch een goede en waardevolle konferentie is geweest. Ik noem een paar van de verzorgde referaten, om u een indruk te geven:

Dr René Padilla sprak over 'Hoger Onderwijs in Koninkrijks-perspektief'. Dr Padilla is niet onbekend onder ons, vanwege zijn jarenlange betrokkenheid bij de IFES, de International Fellowship of Evangelical Students. Hier te lande zijn bijvoorbeeld de Ichthus-groepen, de Theologische Studenten Gemeenschap (TSG), het Internationaal Christelijk Studiecentrum (ICS) en de CSFR-studentenverenigingen bij de IFES aangesloten (overigens vierde IFES-Nederland op 3 november j.l. haar 25-jarig jubileum).

Van dr Padilla viel dus een boeiende en inspirerende bijdra-

DOOR A. W. BIERSTEKER MAARSSSEN BROEK

ge over genoemd onderwerp te verwachten: hij wéét uit eigen, harde ervaring, wat het is om voor onderwijs in dienst van Gods Koninkrijk te moeten ijveren. Hij wéét welke zegen dat brengt, maar ook welke offers dat kost.

Twee andere referaten die ik nog wil noemen — op het gevaar af dat ik als 'bevooroordeeld' beschouwd wordt — zijn die van dr John VanderStelt over de 'Crisis van het Christelijk Hoger Onderwijs in heden en verleden' en die van dr Henk Geertsema over 'Hoger Onderwijs als Dienst aan de Koning'. Dr VanderStelt is hoogleraar filosofie en

theologie aan Dordt College te Sioux Center (Iowa) in Amerika. Dr Geertsema acht ik bij onze Opbouw-lezers voldoende bekend.

Met inbegrip van nog diverse andere lezingen en goede Bijbelstudies ter dagopening, werd een leerzaam en inspirerend programme geboden aan de ca. 185 deelnemers uit zo'n 40 landen. Het was gewoon een goede konferentie met als hoofdthema 'Toetsing en ?!?!?!' van christelijk hoger onderwijs (Critique and Challenge of Christian Higher Education). Bij de uitwerking van zulk een thema zijn nogal wat indringende subthema's denkbaar: verwereldlijking, rationalisme, of kapitalisme als het gaat over het rijke westen; nationalisme, militarisme, of marxisme als het gaat om bijvoorbeeld derde wereldlanden (nogal eens uitmondend in een of andere vorm van bevrijdingsdenken).

De gegeven opsomming van subthema's maakt wel duidelijk, hoezeer (de mogelijkheid van) christelijk onderwijs is ingebed in een maatschappelijke context. Voor christenen in Latijns-Amerikaanse of Aziatische landen gelden andere beperkingen dan voor ons. Trouwens: hebben wij wel voldoende besef van onze beperkingen? Besteden we daaraan voldoende aandacht? Toetsen we ons onderwijs nog wel voldoende aan Gods Woord en

Wil, of 'volgen we de meerderheid in het kwade'?

We hebben toch veel meer mogelijkheden om wat goeds (of beters) van het christelijk onderwijs te maken, dan we als regel benutten! Hoe komt het dan dat we die kansen niet of nauwelijks pakken? Zijn we dan toch gevangen door een geest van verwereldlijking (als christen je aanpassen) of rationalisme (is, wat we doen, wel rationeel/wetenschappelijk verantwoord)? *Onze beperkingen* zijn eerder geestelijk dan maatschappelijk, en dat is ernstig!

Zulke vragen kwamen op tijdens de conferentie. Daarnaast was er echter één vraag die de gemeederen echt behéerste: hoe dient de apartheid (in Zuid-Afrika) bestreden te worden?

Bestrijding van apartheid

Uit Zuid-Afrika waren zowel blanke als niet-blanke deelnemers ter conferentie. Allen staan bekend als bestrijders van de apartheid. Dat ligt ook voor de hand, omdat de grondslag van de organiserende instantie nadrukkelijk spreekt over een afwijzing van racisme, inbegrepen de apartheid.

Toch ontstond er grote deining in de eerste dagen van de conferentie, omdat een tiental niet-blanke deelnemers stelde dat het hen in geweten onmogelijk was om samen op te trekken met blanke Zuid-Afrikaners. Zij eisten het vertrek van die vijf blanke landgenoten. Zij boycotten de vergaderingen, maar beheersten toch de agenda door hun gedrag en een naderhand uitgebrachte verklaring.

Helaas bleek het niet haalbaar om een voor alle betrokkenen aanvaardbare tussen-oplossing te vinden, zodat – uiteindelijk – een tiental gasten de conferentie verliet.

Betekent dat nu, dat de conferentie positie heeft gekozen inzake de apartheid? En dat ze gekozen heeft voor een aanvaarding (c.q. gedeeltelijke rechtvaardiging) van het beleid van de Zuid-Afrikaanse regering, onder meer wat betreft de pas ingevoerde grondwet? Sommige persberichten in die tijd gaven een dergelijke indruk.

Volstrekt ten onrechte. Gestelde vragen waren niet eens aan de orde. Het was een *onderwijskonferentie*, en geen *platform voor politieke discussie*.

Volgens de grondslag worden sprekers en leden van het organiserend comité getoetst op hun oordeel over allerlei visies die strijdig zijn met de Heilige Schrift: rationalisme, marxisme, kapitalisme, racisme... (zie ook

bovenstaande opsomming van subthema's). Vanzelfsprekend brengt dat ook een filtering van eventuele deelnemers met zich: het is niet erg waarschijnlijk dat iemand een conferentie bijwoont, waar geheel andere visies heersen/worden bestreden, dan voor jezelf opgaat.

Vanwege die grondslag staat apartheid als probleem op de agenda van het organiserend comité, met vooral aandacht voor de eventuele theologische of filosofische fundering van het apartheidbeleid. Gewaakt moet worden voor het binnensluipen van onbijbelse of ketterse ideeën. Vanuit dien hoofde is er op zo'n conferentie ook royale ruimte voor discussie over de apartheid. Maar dat betekent nog niet, dat dit probleem de agenda moet beheersen, alsof er geen andere belangrijke dwalingen zouden bestaan. En nog minder betekent het, dat op de conferentie internpolitieke problemen van Zuid-Afrikaanse deelnemers zouden moeten worden opgelost. De discussie moet *niet* gaan over *politieke zaken*, maar over *het onderwijs in dienst van Christus*.

Daar lag de grootste fout bij genoemde niet-blanke Zuid-Afrikaners en hun sympathisanten. Zij stelden hun problemen op de verkeerde plaats en tijd aan de orde. Dat betekent geenszins dat hun probleem ontkend werd of onbelangrijk geacht. Integendeel: de apartheid werd wel degelijk als een diep-ingrijpend probleem erkend, ook als het gaat om christelijk (hoger) onderwijs. De deelnemers aan de conferentie waren realistisch genoeg om te beseffen, dat het volgen van onderwijs i.h.a. voor niet-blanken op zijn zachtst gezegd problematisch is (laat staan *christelijk hoger onderwijs*). Een oproep aan de christelijke Potchefstroom Universiteit om ook niet-blanke studenten toe te laten, is dan ook zonder veel discussie aangenomen (ook door drie blanke hoogleraren van die universiteit zelf, van wie overigens hun strijd tegen apartheid bekend is).

Mogelijk rijst bij u nu de vraag, wat dan nog wel het probleem was. Welnu, simpelweg dit. Voor de niet-blanke Zuid-Afrikaners, die de vernedering en de pijn van het apartheidssysteem aan den lijve gevoeld hebben en nog dagelijks voelen, kan de strijd tegen apartheid *niet radikaal genoeg* zijn. Zij wijzen de nieuwe grondwet van Zuid-Afrika dan ook pertinent van de hand, en zien daarin alleen maar een voortzetting en zelfs verscherping van het apartheidbeleid, omdat de zwarte Zuid-Afrikaners buiten de par-

lementaire democratie gehouden worden.

Voor de blanke Zuid-Afrikaners echter is de nieuwe grondwet een eerste stap naar volledige politieke deelname, ook door de zwarten. Nu reeds de kleurlingen en de Indiërs; bij een volgende stap ook de zwarten. Weliswaar hadden ook zij scherpe kritiek op de nieuwe grondwet, weliswaar ging die ook hen niet ver genoeg, toch kwamen zij niet tot een scherpe afwijzing. 'Alles is beter dan niets', zo redeneren zij.

De controverse tussen blanke en niet-blanke Zuid-Afrikaners spitste zich op de conferentie dus toe op de vraag: hoe en hoe snel kan de apartheid bestreden worden?

Rol van de V.U.

Het zij me vergund om ook wat te schrijven over de dubieuze rol van de Vrije Universiteit in het steekspel, zoals ik dat hierboven beschreef.

De V.U. had op twee manieren een behoorlijke vinger in de pap bij deze conferentie. In de eerste plaats was zij één van de gastheer-instellingen, en wel verreweg de grootste (de andere twee waren: Theologische Hogeschool Kampen (syn.) en de Stichting voor Reformatorische Wijsbegeerte; de Theol. Hogeschool Apeldoorn heeft eind vorig jaar af moeten haken vanwege de V.U.-houding tegenover blanke Zuid-Afrikaners). In de tweede plaats was de V.U., tezamen met de V.U.-vereniging (de 'eigenares' van de V.U.) één van de grootste sponsors in financieel opzicht.

Op twee manieren heeft de V.U. dus invloed uit kunnen oefenen op de uit te nodigen deelnemers. Dat heeft ze dan ook gedaan: diverse niet-blanke Zuid-Afrikaners, veelal leden van de z.g. Belijdende Kring, werden met veel égarde binnengehaald, terwijl aan prof. Tjaart van der Walt te verstaan werd gegeven dat hij niet zonder meer welkom was. Hij bedankte dus voor de eer, en zijn blanke collega's-landgenoten voelden zich uiteraard niet op hun gemak. De V.U. heeft dus, tezamen met 'Kampen', gezorgd voor een gepolariseerd klimaat omtrent de apartheid.

Het is dan ook wat naïef, dat zij zich via het V.U.-magazine bijvoorbeeld (oktobernummer, pag. 323 e.v.) erover beklaagt dat er nu weer deelnameproblemen als gevolg van de apartheidspolitiek zijn gerezen. Wie een knuppel gooit, mag verwachten dat de hoenders gaan vliegen.

Tot tien jaar geleden bestonden er tussen de V.U. en de Zuid-Afrikaanse Potchefstroom Uni-

versiteit (P.U.) nauwe banden. Men beschouwde elkaar over en weer als zusterinstelling. Vanwege de in Nederland gewijzigde visie op apartheid is er een verwijdering gegroeid, die uiteindelijk leidde tot het opzeggen van een verdrag tussen beide universiteiten. De twee universiteiten beschouwden elkaar niet langer als 'zusters'. Op zichzelf is dat te begrijpen; het apartheidbeleid snijdt diep – dan kan het nodig zijn om de banden te verbreken. Je zou echter mogen verwachten, dat het uit elkaar gaan van twee christelijke instellingen – met pijn gepaard gaat. Maar daarvan is, bij de V.U. althans, niet veel te merken. Wat eerst een zuster-instelling was, is voortaan een vijand die ten scherpste bestreden moet worden (net als bij een kerkscheuring). Er is niets te merken van een omgang in liefde, waarbij de een de ander best terecht kán wijzen, bijvoorbeeld:

- de V.U. kan de P.U. terechtwijzen w.b. haar beleid inzake de apartheid
- de P.U. kan de V.U. vermanen w.b. de bij haar heersende geest van verwereldlijking en rationalisme.

Met name bij de deelnemers uit het V.U.-bestuur, was een verzoenende houding opvallend afwezig. Op die manier wordt echter geen enkele bijdrage geleverd aan de oplossing van het apartheidprobleem, terwijl de geestelijke kwalen die de V.U. bedreigen al evenmin behandeld worden. De vraag wordt zelfs onontkoombaar: is de V.U. nog wel een *christelijke* universiteit? Zo nee, wat bemoeit ze zich dan nog met internationale conferenties voor christelijk hoger onderwijs? Past het boetekleed haar niet beter dan de rechterstoga? Ach, mocht de V.U. toch terugkeren naar haar eerste liefde: Gods Woord en Zijn geboden. Dan zouden internationale conferenties als die van de afgelopen zomer niet zozeer een politiek strijdperk worden, maar een werkplaats voor Schriftgetrouwe wetenschap.

Voor een heilzame ontplooiing van dit internationale verband van christen-wetenschappers is het wenselijk dat de V.U. zich bescheiden terugtrekt of althans anders opstelt, met het oog op een grondige bezinning op wetenschappelijk onderwijs in dienst van Gods Koninkrijk.

Als politieke strijd van het toneel verdwijnt, kan bevrijding van christelijk hoger onderwijs tot volle ontplooiing komen. Zowel in Zuid-Afrika wat betreft bevrijding van apartheid, als in Nederland wat betreft bevrijding van rationalisme en sekularisatie.

Verwacht een wonder

n.a.v. „Engelen”,
H. C. Moolenburgh, 1983

Uit de dertiger jaren herinner ik mij een natuurkunde-leraar, naar wie ik graag mocht luisteren. Hij was van de soort, die de lenzen voor zijn sterrekijkers zelfs sleep, met de hand, een spiegelruit en een schoenpoetsdoosje. Hij vertelde met geestdrift over de juist door F. Zernike uitgevonden fasencontrast-microscop, die alle vroegere vergrotingsmethoden ver achter zich liet. Voor hem was zo'n enorme vergrotingsmogelijkheid, die ongedachte geheimen blootlegde, niet het einde van zijn wetenschap; eerder het begin van nieuwe werelden waarover hij dacht en droomde, en die hij begeerde te kennen.

De man stond met beide benen op de grond van Nijmegen. Maar zijn hoofd en hart waren tevens bezig met de onzienlijke dingen. Hij vertelde me dat alle geluid, evenals de electriciteit, de radio, het licht, het magnetisme, uit staande trillingen bestaat, welke door krachtbronnen worden opgewekt. En hij ging verder. Hij zei dat alle gassen, vloeistoffen en vaste stoffen uit soortgelijke staande trillingen worden gevormd, die door een Goddelijke krachtbron in stand worden gehouden. Hij ging nóg verder. Wanneer het die Goddelijke krachtbron - zei hij - zou behagen zijn energie niet langer uit te zenden, zou de stof *verdwenen* zijn, om van de rest maar te zwijgen. En hij eindigde met te citeren: Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er.

-o-

Aan deze jaren dacht ik terug, toen ik Moolenburgh's goed onderlegde theorie las over de functies der onderscheidene engelen. Het „heilig, heilig, heilig” van de serafijnen (Jes. 6 : 2, 6) vertaalt hij als de branding, die regelmatig zijn onmetelijke energie aan het strand toevertrouwt; een branding die de krachten bevat waardoor deze schepping van ogenblik tot ogenblik in stand wordt gehouden. „In Hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij”, Hdl. 17 : 28.

Hij vertelt en adstrueert met onweerlegbare natuurkundige bewijzen, hoezeer de kosmos met energie beladen is: schone energie, die ons gratis ten dienste staat. Niet alleen zonnewarmte en watervalenergie. Niet alleen de energie welke uit eb en vloed vrijkomt, zoals bij een der planen voor de resterende Zuiderzeepolder zou worden benut. De schrijver weet van natuurkundige uitvinders, die enkel met hulp van antenne's auto's lieten lopen en lampen deden branden: zonder de atmosfeer te vervuilen,

DOOR
D. W. L. MILO
DALMALLY

zonder de gebruikelijke brandstoffen te verstoken en zonder kosten. Even voorziet hij een nieuwe aarde: die geen distributie van brandstoffen zou kennen, geen armoede, geen dictatuur, geen communisme, geen kapitalisme, daarom geen oorlogen en geen verspilling van Gods gaven. En helemaal geen zondige atoomsplitsing, dat is scheiden van wat God heeft samengevoegd.¹⁾

Hij zegt dat de moderne natuurkunde ons leert: de innige verbinding tussen de ruimte, de tijd en de zwaartekracht. Dezelfde drie gegevens welke de oude Egyptenaren al kenden. Dezelfde gegevens, aan welke ons stofelijk bestaan is verankerd en die alle drie wegvallen, wanneer wij deze stof verlaten. En deze nuchtere wetenschapsman houdt vol: verwacht een wonder en loop daar niet aan voorbij. Hij bindt ons op het hart te bidden, ons innerlijk voor Gods inspraak open te stellen en op onze dromen te letten.

Is dit boek voor mannen of voor vrouwen geschreven? Ik ben bang dat wij mannen te zeer door onze verstandelijke vermogens geblindeerd zijn om de arts Moolenburgh onbevangen te kunnen lezen. Maar ik geloof ook dat - Gode zij dank - onze moeders nog zo zeer openstaan voor de onzienlijke werkelijkheid, dat zij met vrucht dit zeer leesbare boek zullen opnemen. En dan zullen wij mannen, die toch willen weten wat zij lezen, niet kunnen achterblijven.

-o-

Een van de meest aansprekende thema's van dr Moolenburgh is

wel: zijn zicht op de eindtijd. Hierin kent hij de Schrift uitstekend en is - vrees ik - het bijbellezende kerkvolk vèr vooruit. Hij is zich geducht bewust ervan „dat wij niet zo zeer te strijden hebben tegen vlees en bloed (= stoffelijke vijanden), maar tegen de duivelse legers, de boze geesten in de hemelse gewesten”, Ef. 6 : 12. Hij zegt dat wij ons in deze eindstrijd niet afzijdig kunnen houden, aangezien we dan aan de vijand toevallen. Neutraliteit is onbestaanbaar. Individueel moeten we partij kiezen voor het licht, tegen de duisternis - willen we zo getrouw als de engelen, deze aarde bouwen en bewaren.

Ook over de schone aarde weet hij kostelijke dingen te zeggen. Wanneer wij hoog bezoek verwachten - zegt hij - dan knappen we het huis op, versieren het, kleden ons netjes en maken alles klaar. Maar zouden we dan - vraagt hij - in afwachting van de komst van Jezus Christus op onze vervuilde aarde blijven zitten: totdat Hijzelf alle dingen nieuw maakt en de rommel opruimt? Dat mag niet. Daarom moet ieder die Zijn koninkrijk verwacht (niet als een papieren geloofsartikel, maar als een bloedwarme beleving van het komende wonder) de handen uit de mouwen steken en deze aarde „bouwen”, dat is versieren. De vervuiling opruimen. De bronnen van vervuiling dichtstoppen. Het onrecht stopzetten, evenals de hardheid, de wreedheid, de eigenliefde. Recht en gerechtigheid doen, troost en hulp bieden, ons geloof (onze lampen) brandende houden en elkaar vertroosten met Gods zekere beloften. En onze hoofden opheffen.

We leven hier als duikers op de zeebodem - of als maanreizigers - die door een schare van deskundigen verzorgd en bediend worden. Ons leven op deze planeet is alleen mogelijk door de hulp van engelen, die ons omringen, bewaken, aanreiken alles wat de scheppende en onderhoudende goede God voor ons nodig acht. Zonder die hulp zouden we geen ogenblik overleefd kunnen blijven. En ons bestaan heeft alleen zin en doel: als we Gods mede-arbeiders zijn, gelijk zijn engelen.

Bij het lezen van dit boek - en u weet nu wel hoe mijn oordeel is - dacht ik veel aan een vergelijkbaar boek, dat ik destijds in dit goede blad besprak.²⁾ Het is „Nacht und Nebel” van Mr Floris W. Bakels. Zulke boeken verschijnen er naar mijn weten

slechts enkele per eeuw. Ze geven een helder licht en een betrouwbaar kompas voor reizigers naar de eeuwigheid. Dat ze daarbij veel ongewone zaken doorgeven (ongewoon namelijk voor wie de Bijbel niet kent en voor wie de Wonderlijke Raadsman onbekend is) kan „de Joden een ergernis en de Grieken een gruwel zijn”.

Maar wie eerlijk nadenkt en zijn geloof in onze rijke en wonderlijke God op de proef stelt moet toegeven: dat deze kille vermaterialiseerde wereld bestaat bij de gratie van Gods onzienlijke kracht, door de heirlegers van zijn onzienbare engelen. Onze christenheid in zijn ruimste zin genomen is in de ban van het stoffelijke, heeft het wonder afgeschreven. Onze christenheid heeft zich hierin te bekeren.

-o-

Tot slot nog een opmerking over de schrijvers van „Engelen”, van „Nacht und Nebel” en van *artikelen* over zulke zaken.

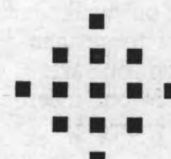
Het heet wetenschappelijk om bewijzen te vragen. Bizarde van de wetenschap van de technocratie is een harde afgod. Alles wat niet meetbaar, weegbaar en ontleedbaar is wordt afgekeurd. Dat is een dom en blind uitgangspunt voor een gelovig mens.

De arts dr H. C. Moolenburgh stelt zich blijkbaar op het standpunt: „als de symptomen maar overtuigend zijn zal ik de diagnose niet ontlopen”. In die geest vertelt hij zijn wonderlijk verhaal.

De jurist mr Fl. W. Bakels heeft blijkbaar een soortgelijke basis: „wat met voldoende bewijskracht is aangetoond houd ik voor vast en bondig”. Zo schreef hij zijn vertroostende boeken.

Een oud-bankman zegt het op zijn manier: je kunt rustig een onbekende factor aanvaarden, mits je maar genoeg zekerheden in de hand hebt.

¹⁾ atoom betekent eigenlijk: ondeelbaar - ²⁾ „Opbouw”, aug./sept. 1978.

De ontwerp-resolutie homofilie

Op 15 december a.s. zal de partijraad van het C.D.A. een beslissing moeten nemen over een resolutie betreffende homofilie. Al in najaar 1983 lag op de vergadering van de partijraad een ontwerp-resolutie over homofilie voor. Gelukkig werd deze resolutie niet aanvaard, mede dank zij het verzet van dr I. A. Diepenhorst. Er ligt nu een herziene ontwerp-resolutie klaar en de bedoeling is, dat de partijraad te Arnhem op 15 december a.s. hierover een uitspraak zal doen.

Ter voorkoming van misverstand moet erop gewezen worden, dat het C.D.A. hier misverstand werkende uitdrukkingen gebruikt. Bij homofilie denkt men gewoonlijk aan een geaardheid, waarbij personen zich seksueel aangetrokken voelen tot personen van het eigen geslacht. Homosexualiteit daarentegen is elke seksuele activiteit, waarin handelingen met seksegenoten plaats vinden. De C.D.A.-resolutie maakt geen verschil tussen beide. Onder homofilie verstaat men homofiele geaardheid en overeenkomstige leefwijze. Men wil homofielen en homoseksuelen blijkbaar over één kam scheren. Het zal het C.D.A. toch ook wel bekend zijn, dat vele homofielen zich van homoseksuele activiteiten onthouden? Het C.D.A. zit hier wat op de lijn van dr Okke Jager, overigens geen vriend van het C.D.A., die een scheiding tussen aanleg en beleving als een onwaarschijnlijke schijnverdraagzaamheid verwerpt. Hij meent, dat dit zo iets is als: een neger mag zwart zijn, als hij het maar niet laat merken. Afgezien nog van de sterke uitdrukkingen, die Jager ook hier weer gebruikt, zijn vergelijking raakt kant noch wal.

De ingediende resolutie begint als volgt:

„Gelet op artikel 1 van de herziene Grondwet, alsmede op het Program van Uitgangspunten van het C.D.A.”.

Nu luidt art. 1 van de herziene grondwet als volgt: „allen die zich in Nederland bevinden worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. — Discriminatie wegens godsdienstige levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook is niet toegestaan.”

Dit beroep op art. 1 van de grondwet is om meerdere redenen merkwaardig.

In de eerste plaats, omdat grondrechten de bedoeling hebben de burger te beschermen tegen in-

DOOR
J. MEULINK
ENSCHDEDE

breuken van de kant van de overheid. Grondrechten kunnen dan ook alleen tegen de overheid geldend gemaakt worden. Als men dat niet in het oog houdt, is het gevaar groot, dat de overheid gaat uitglijden.

De overheid heeft niet de bevoegdheid bepaalde opvattingen dwingend op te leggen als norm voor het maatschappelijk leven. De overheid moet hier een terughoudend beleid voeren. Het gaat bij art. 1 van de grondwet helemaal niet over de vraag of ik weigeren mag een homofiel, een vrouw of een lid van het C.D.A. in dienst te nemen. De overheid, die daarvoor regels aan de burgers wil stellen, gaat juist de absolutistische kant op. Om deze reden is het beroep op art. 1 van de grondwet misplaatst.

In de 2e plaats is het ook vreemd, dat de resolutie geen andere grondrechten noemt. Is men van mening, dat art. 1 superieur is ten opzichte van de volgende artikelen?

Zo is in art. 6 het recht vastgelegd vrij zijn godsdienst te belijden.

Waarom wordt dit artikel in de resolutie genegeerd?

Het zou toch wel van belang geweest zijn dit artikel ook in de overwegingen te betrekken. Immers het dwingen van overheidswege geen onderscheid te maken bij benoemingen en ontslagen tussen heterofielen en homoseksuelen is een regelrechte aantasting van de godsdienstvrijheid. Immers veel christenen zijn van mening, dat de Bijbel homoseksueel gedrag als zonde veroordeelt.

Art. 9 van het Verdrag van Ro-

me vertelt ons wat godsdienstvrijheid is. Daarin staat nl., dat de vrijheid van gedachten, geweten en godsdienst ook omvat de vrijheid om alleen en met anderen in het openbaar en particulier zijn godsdienst of overtuiging te belijden door eredienst, onderwijzen daarvan en door de praktische toepassing ervan en het onderhouden van de geboden en voorschriften.

In de toelichting op het ontwerp nieuwe grondwet wordt dan ook opgemerkt:

„Het onderhavige artikel waarborgt het recht van een ieder zijn godsdienst of levensovertuiging vrij te belijden. Daarbij omvat het begrip „belijden” niet alleen het huldigen van de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging, maar ook het zich daaraan gedragen.”.

In de 3e plaats is het beroep op art. 1 vreemd, omdat in art. 1 van de grondwet helemaal niet gesproken wordt over discriminatie wegens geaardheid.

In de preambule wordt terecht uitgegaan van de fundamentele gelijkwaardigheid van mensen en wordt ook gewezen op de verschillende verantwoordelijkheden.

Een lacune in de preambule is echter, dat niet vermeld wordt, dat er binnen het C.D.A. verschillend gedacht wordt over homosexualiteit en dat met name door vele C.D.A.-ers homosexualiteit op Bijbelse gronden wordt afgewezen.

In Appèl en Weerklank werd geschreven, dat we met elkaar meer de Bijbel moeten gaan bestuderen om vandaaruit een politieke lijn te ontwikkelen.

We moeten toch onbevooroordeeld met elkaar de Bijbel kunnen gaan lezen om daarna met elkaar een gesprek aan te gaan over de diverse Bijbelse gegevens en daarop een mening te baseren?

Waarom is men niet aan die Bijbelstudie begonnen voordat men met een resolutie kwam, waarbij men de Bijbel dicht laat. Het C.D.A. wil toch het Evangelie als richtsnoer nemen voor het politieke handelen?

Van een bezinning op wat de H. Schrift ons over dit vraagstuk zegt is bitter weinig te bespeuren.

In Christen Democratische Verkenningen 10-84 gaan dr F. J. Heggen en mr A. Slob hierop in. Voor dr Heggen, hoogleraar aan

Een Werkkamp in Oost-Afrika is een andere vacantie!

De Stichting Vrienden van Kathonzwani/Oeganda Comité (een organisatie voor kleinschalige ondersteuning in Kenia en Oeganda) organiseert in de zomer van 1985 opnieuw werkkampen. Het kamp in Kenia vindt plaats bij een kindertehuis dat wordt bestuurd door de Africa Inland Church, een grote protestantse kerk aldaar. Het Oegandese kamp zal worden gehouden op een boerderij van de Africa Foundation, een Oegandese christelijke ontwikkelingsorganisatie.

Doel van de werkkampen is Afrikanen en Nederlanders meer begrip te geven voor elkaars situatie. Het delen van het dagelijks leven en samenwerken kan een middel zijn om dit te bereiken. Het werk bleek in vorige kampen te bestaan uit bijvoorbeeld het bouwen van een watertank, meehelpen op het land, in de huishouding.

De duur van het kamp is 4 weken, exclusief enige reisdagen; het aantal deelnemers per kamp is in principe maximaal 10.

Wat wordt van de deelnemers verwacht?

- aanpassing aan de Afrikaanse leefwijzen;
- positieve instelling t.o.v. het (Afrikaanse-) christen-zijn;
- deelname aan de drie voorbereidings-weekenden;
- redelijke gezondheid;
- reis en voorbereidingskosten (min. f 2.100,—) komen voor rekening van de deelnemer, de verblijfskosten zijn voor de gastorganisatie.

Wil je meer weten? Op 15 december a.s. organiseren we een informatiedag waarop nader ingegaan zal worden op de achtergronden van de kampen, allerlei praktische consequenties, al dan niet bestaande verwachtingen en idealen.

De informatiedag wordt gehouden in het gebouw van het Studentenpastoraat, Van Eeghenstraat 90, Amsterdam.

Je kunt je hiervoor opgeven (vóór 12 december) bij Yvonne of Jurjen, A. Bonnstraat 44-III, 1091 BA Amsterdam. tel. 020-940926. Zij kunnen je ook een uitgebreide informatie-stencil toesturen.

de Hogeschool voor Theologie en Pastoraat te Heerlen, ligt de zaak vrij eenvoudig.

Wij oordelen en handelen op alle levensterreinen anders dan de Bijbel en de mens in de Bijbel doet het anders dan wij voor goed en oirbaar zouden houden. Kuitert heeft ongetwijfeld gelijk, aldus Heggen, als hij zegt, dat wij weinig kunnen beginnen met een bijbelberoep in zaken van ethiek: „De Bijbel is onontbeerlijk vanwege het verhaal, niet vanwege de moraal.”

Mr Slob schreef hier ook over in het „praatstuk over homofilie”.

Daar begint hij met de vraag: wat doe je met de Bijbel. Nu, Slob doet er niet veel mee.

Gen. 1 en 2 leren volgens hem slechts, dat God de mens mannelijk en vrouwelijk geschapen heeft en dat betekent voor hem, dat de mens als mens centraal staat.

Sodom en Gomorra brengen ons hier niet veel verder, concludeert hij terecht.

Tenslotte is daar nog Romeinen 1 : 26 en 27. De een denkt hierbij aan een veroordeling van homosexualiteit, de ander aan een veroordeling van wellust bij seksuele omgang.

De conclusie is, dat alleen met een beroep op Bijbelteksten geen beslissende uitkomst te vinden is. En dan slaat mr Slob de Bijbel maar weer dicht.

Nu is uit de eerste hoofdstukken van Genesis toch echt wel wat meer op te maken. Zo kun-

nen we hieruit leren, dat de gerichtheid van de man op de vrouw en van de vrouw op de man behoort tot het wezen van het mens zijn. De mens is alleen niet goed, vindt God. God geeft hem daarom een medemens van het andere geslacht. Het anders zijn van man en vrouw is een zaak van heel hun mens zijn.

In deze lijn ligt dan ook, dat in Lev. 18 en Lev. 20 homoseksuele omgang uitdrukkelijk verboden wordt.

En dit verbod geldt niet alleen voor de komst van Christus. Paulus noemt het liggen van mannen bij mannen zonde. (Romeinen 1 : 24-27).

Wanneer men Gen. 1 en 2 te samen met Romeinen 1 beziet moet de duidelijke conclusie zijn, dat God het homoseksueel gedrag veroordeelt.

Nu is het waar, dat vele C.D.A.-ers onder invloed van moderne stromingen, van mening zijn, dat uit de Bijbel geen duidelijke afkeuring van homoseksualiteit in deze tijd valt op te maken.

Maar is het te veel gevraagd, dat men tenminste respect toont voor de opvatting van hen, die in de Bijbel een duidelijke veroordeling van de homoseksualiteit lezen?

Volgens christen democratische opvatting mag de overheid hen, die homoseksualiteit als zondig afwijzen, niet dwingen dit in de praktijk van het leven te negeren.

Een dergelijke dwang kan nooit

de taak van de overheid zijn.

Juist het C.D.A. is steeds opgekomen voor de vrijheid van burgers en organisaties om hun verantwoordelijkheid en roeping maatschappelijk waar te maken. De overheid kan en mag zich niet bemoeien met verschillen in ethische waardering van relaties tussen mensen. Anders tast ze de vrijheid der burgers aan. Deze problematiek is niet met wetten en regels op te lossen.

In de concept-resolutie ontbreekt het respect voor een andere opvatting van C.D.A.-ers. Het is waar, dat in deze resolutie een uitzondering gemaakt wordt voor particuliere organisaties, voor zover deze zich beroepen op hun levensbeschouwelijke grondslag. Maar deze uitzonderingsmaatregel is onvolgende en ook weinig consequent.

In de resolutie staat verder, dat volgens het C.D.A. de homofiele geaardheid van de betrokkene en het leven overeenkomstig hun geaardheid geen enkele rol behoort te spelen.

Wat moeten nu de leden van het C.D.A. doen, die deze opvatting op grond van wat de H. Schrift leert afwijzen?

Het Program van Uitgangspunten van het C.D.A. gaf al reden tot zorg. Helaas laat de ontwerp resolutie zien, dat men onder invloed van moderne stromingen, warrige filosofieën en onjuiste staatsrechtelijke opvattingen het C.D.A.-beleid nog verder in een verkeerde richting wil stuwten.

Het ware te wensen, dat men als partij besloot samen biddend na te gaan, wat de H. Schrift hierover leert.

Administratie

Administratie-adres:
Postbus 84,
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie.
Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen.
Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 47,— per jaar of f 25,— per halfjaar.
Voor studenten f 38,— p. jaar.
Buitenland f 55,— per jaar of f 70,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

De **CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE VERENIGING VOOR JEUGDWELZIJN** te Utrecht heeft een gezinshuis in De Bilt. Na een periode van 5 jaar gaan de huidige gezinshuisouders hun werkzaamheden beëindigen.

Daarom zoeken wij een

Echtpaar

dat hun taak wil overnemen.

In een gezinshuis wonen 4 kinderen/jongeren in de leeftijd van 10-17 jaar. Zij kunnen om verschillende redenen (nog) niet naar huis of naar een pleeggezin. In een gezinshuis is er de mogelijkheid om in een kleinere en persoonlijker setting te leven dan in een tehuis.

De leeftijd en de problematiek van de kinderen/jongeren kunnen nogal uiteenlopen. Van gezinshuisouders wordt verwacht dat zij zich kunnen inleven in de probleemsituatie waarin kinderen/jongeren verkeren. In de omgang met de kinderen/jongeren zal de ene keer het aksent meer op 'opvoeden' liggen, de andere keer meer op 'begeleiden'. Er wordt veel inzet en flexibiliteit gevraagd.

Wij denken aan een echtpaar in de leeftijd van ca. 30-50 jaar, met of zonder eigen kinderen. Verwacht wordt verder dat:
— zij in staat en bereid zijn tot samenwerking met alle betrokkenen.
— zij de kinderen en jongeren opvoeden/begeleiden vanuit een positief christelijke levensbeschouwing.
— het echtpaar voor het eigen gezinsinkomen blijft zorgen.

Het gezinshuis wordt begeleid door de maatschappelijk werkster. Er wordt een goede financiële regeling getroffen.

Schriftelijke reacties binnen twee weken zenden aan de Christelijke Gereformeerde Vereniging voor Jeugdwelzijn, t.a.v. Mevr. Mr. M. P. van der Schaaf, Donaudreef 21, 3561 EL Utrecht. Tel. 030-623653 en 612511.

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk/Chr. Geref. Kerk Lelystad

Het scribaat wordt waargenomen door de heer A. Frankema, Karveel 07-85, 8231 AK Lelystad. Tel. 03200-45035.

Het adres van het scribaat van beide kerken luidt: Postbus 397, 8200 AJ Lelystad.

Stichting Ned. Geref. Seminarie

De opening van het negende studiejaar vond plaats op 21 september j.l. in het kerkgebouw van de Kerk van Oostzaan door ds J. Stuij van Kampen, in plaats van door de voorzitter ds L. W. G. Blokhuis, die i.v.m. een verkeersopstopping in de Coentunnel niet tijdig aanwezig kon zijn.

Ds A. J. Moggré hield een referaat over het onderwerp: „Permanente Gezagscrisis”.

Ned. Geref. Kerk van Vlaardingen

Drs H. J. Bruins (candidaat te Kampen) heeft het op hem door de kerkeraad uitgebrachte beroep aanvaard.

Groningen (Tehuisgemeente)

De kerkeraad heeft een beroep uitgebracht op ds J. Horsman te Dordrecht.

Ned Geref. Kerk van Doetinchem/Velp

Ds H. C. Overeem, tot voor kort predikant van de Gereformeerde Kerk van Dieren, heeft zich met zijn echtgenote gevoegd bij de Ned. Geref. Kerk.

Ned. Geref. Kerk/Chr. Geref. Kerk van Nieuwegein

Zoals u inmiddels wel gehoord of gelezen hebt, is op 7 oktober j.l. in Nieuwegein een samenwerkende CGK/NGK-gemeente geïnstitueerd.

Hieronder treft u de belangrijkste adressen van deze gemeente aan.

Kerkdiensten: worden gehouden in de aula van het Oosterlicht-college, Kamperveste 1, Nieuwegein. Aanvang 10.00 en 17.00 uur.

Scriba: R. van der Plas, Urmonderschans 14. 3432 CN Nieuwegein. Tel. 03402-65785.

Voorzitters kerkerad: W. A. van den Brink, Kievitsweide 118, 3993 DG Houten. Tel. 03403-75186; A. J. de Geus, Appelgaarde 10, 3436 GZ Nieuwegein. Tel. 03402-48301.
Kerkelijk bureau: Fam. H. Koetsveld, Anemoonstraat 84, 3434 JE Nieuwegein.
Penningmeester: T. Westerhof, Harpiaan 8, 3438 CN Nieuwegein. Tel. 03402-41100. Postgiro 1784857.
Diakonie: W. Kombrink, Gravin Catharinalaan 4, 3434 DE Nieuwegein. Tel. 03402-65057.
Jeugdwerk: Fam. A. Schuurman,

Ereprijs 8, 3401 LK IJsselstein. Tel. 03408-83802.
Zending: J. Zwarts, Carmenlaan 5, 3438 VA Nieuwegein. Tel. 03402-41173.
Evangelisatie: J. Vree, Lepelaar 43, 3435 DT Nieuwegein. Tel. 03402-43601.
Preekvoorziening: Mevr. E. Zwarts, Carmenlaan 5. 3438 VA Nieuwegein. Tel. 03402-41173.
Koster: P. de Roo, Nanningalaan 24, 3431 RE Nieuwegein. Tel. 03402-42332.
Consulent: Ds J. M. Smelik, van Doesburglaan 22, 3431 GB Nieuwegein. Tel. 03402-43364.

Opbouw
wil
meer...
...abonnees!

Is uw
Zoon
Dochter
Familie
Vriendin
zelf al
geabonneerd
?

Meer voor Opbouw

○ kennismakingsnummers
○ abonnement

Naam
Adres
Postcode en plaats
Sturen naar: Administratie Opbouw (zonder post-
zegel) Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum

De adem van uw Geest
brengt hen tot leven:
het aardrijk wordt een nieuwe
bloei gegeven.
(psalm 104 : 30)

Uit Gods hand ontvangen

Martine Johanna

Job en Sarah Smit
Henrike

28 november 1984
Stategaard 43
6227 GL Maastricht

Meisje, Ned. Geref., 29 jaar, met
h.b.o.-opleiding **WIL KENNIS MAKEN**
met gelovige jongeman, h.b.o. of
acad. opleiding.

Br. onder nr. 7-12 bureau „Opbouw”,
Nooitgedacht 3, 3701 AL Zeist.

DRUKWERK

Keuze uit meer dan
1000
geboorte-
huwelijks- en
gelegenheids-
kaarten

Bij geboorte
en huwelijk
ontvangt u een
felicitatie-
pakket.

**DRUKKERIJ
„STEENBERGEN”**
Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist
03404-22452 (sinds 1901)

Aan onze adverteerders

Indien U voor het plaatsen van een
advertentie ons een zgn. „print” toe-
zendt, zijn wij genoodzaakt om extra
kosten in rekening te brengen voor het
maken van een MAT LEESBAAR NEGA-
TIEF. Mocht U ons direkt een MAT
LEESBAAR NEGATIEF kunnen leveren
dan is ons dat zeer welkom en worden
er geen extra kosten in rekening ge-
bracht. De drukker

PLAATS

**UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD !**

12 januari 1985 veertig jaren DE KRUISBANIER

Veertig jaren strijd voor het evangelie door verspreiding van
evangelien, bijbel-plakaten, traktaten en het Vlaamse weekblad
„De Kruisbanier”.

Wilt u dit met ons meegedenken op 12 januari 1985, van 10.30 tot
16.00 uur in de ALPHEUSDAL. Fr. Williotstr., Berchem-Antwerpen?

Inlichtingen:

Ds J. Du Meunier, Lange Akkerstraat 16, 2800 Mechelen.
Tel. 15-202742.

*Schenk ons
voor onze veelomvattende taak een
jubileumgift*

op de Nederlandse postrekening nr. 202511 van De Kruisbanier,
Den Haag.

Tegen betaling van 10 gulden ontvangt u van ons een pak
met bijbelplakaten, traktaten en
de brochure **De leer van Rome en de leer van de Bijbel**.

- Advertenties moeten uiterlijk dinsdagmorgen 10.00 uur
ter drukkerij zijn.
- Advertenties met een foto of tekening 1 week voor
verschijning van dit blad!

OPBOUW-UITGAVEN

Binnenkort zal er een herdruk verschijnen van de brochure „De plaats van de
vrouw in de gemeente”. Deze brochure is al lange tijd uitverkocht, terwijl er
nog steeds naar gevraagd wordt. Bovendien komt het onderwerp van deze
brochure ter sprake op de komende Landelijke Vergadering te Enschede.
Daarom is besloten tot een tweede druk.
Om echter de oplage te kunnen bepalen vragen wij u nu al om bestellingen.
Daarvoor kunt u gebruik maken van de onderstaande antwoordstrook.

De inhoud van bedoelde brochure is als volgt:

- Dr. D. Holwerda, Discussie-nota inzake vrouwelijke ambtsdragers;
- Ds. G. Janssen, De vrouw en het ambt in de kerk;
- Rev. Don. A. Codling, Vrouwen - ouderlingen??;
- Drs. H. de Jong, De plaats van de vrouw in de gemeente.

Verder zijn bij de administratie nog voorradig:

- Ds. M. R. van den Berg, Jeremia;
- Drs. P. J. van Kampen, Antroposofie.

ANTWOORDKAART

Gaarne ontvang ik:

- ex. Dr. D. Holwerda e.a., De plaats van de vrouw in de gemeente
(verschijningsdatum media januari 1985); prijs - afhankelijk van
de oplage - ongeveer f 4,50).
- ex. Ds. M. R. van den Berg, Jeremia (Hulp bij bijbelstudie) à f 10,—.
- ex. Drs. P. J. van Kampen, Antroposofie à f 3,50.

Alle prijzen zijn exclusief portokosten.

De ingevulde bon in een open envelop te zenden naar: Administratie Opbouw,
Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum.